

Довідка

щодо запровадження в закладах загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти години спілкування та позакласних заходів щодо коректної мови, гідного ставлення до всіх громадян, включаючи осіб старшого віку та осіб з інвалідною, осіб з інвалідною внаслідок війни, ветеранів війни, формування поваги до людей незалежно від віку і виховання солідарності

Станом на 01 вересня 2025 року в області функціонують 326 закладів загальної середньої освіти, учнівський контингент становить 82 595 осіб (2024/2025 н. р. 377 закладів загальної середньої освіти, 86421учень).

Підготовку кваліфікованих робітників здійснюють 13 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, у яких навчаються 5 356 здобувачів освіти (2024/2025 н. р. 13 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, 5 427 здобувачів освіти).

Одним з напрямків виховної роботи в закладах освіти області є формування у здобувачів освіти навичок безпеч 5 356 здобувачів освіти ної поведінки, попередження гендерно обумовленого насильства, конфліктів у закладах освіти.

З цією метою працівниками психологічної служби здійснено впровадження інформаційно-просвітницьких програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України («Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція», «Навчіть дитину захищатися», «Вчимо дитину захищатися», «Я вмю себе захистити», «Безпечний простір»).

Працівниками психологічної служби системи освіти області здійснюється психологічний та соціально-педагогічний супровід учасників освітнього процесу, надаються групові та індивідуальні консультації, проводяться консультативні бесіди для здобувачів освіти усіх вікових категорій з проблеми адаптації до нових умов навчання; інформаційні заходи щодо запобігання різним формам дискримінації та насильства в закладах освіти для усіх учасників освітнього процесу; тренінги з формування навичок толерантного міжособистісного спілкування. Зокрема, проведено години спілкування «Булінгу – «НІ», «Наші долоньки проти насильства», «Мій світ без насильства», «Зупини насилля – захисти себе», флешмоби «Майбутнє без насильства», виставки плакатів та малюнків «Не бійся сказати «НІ». Також з батьками здобувачів освіти проведено відповідні профілактичні бесіди.

У межах профілактичної, просвітницької роботи у закладах освіти щороку працівники психологічної служби закладів освіти області беруть активну участь у Всеукраїнській акції «16 днів проти насильства», метою якої є формування у дітей ціннісних життєвих навичок та ненасильницьких

моделей поведінки, формування гендерної компетенції педагогічних працівників, здобувачів освіти, а також підвищення розуміння та обізнаності про всі форми насильства.

Із метою розвитку та вдосконалення професійної, інклюзивної, комунікативної, психологічної компетентностей в Чернігівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського здійснюється навчання педагогічних працівників закладів освіти області за програмами підвищення кваліфікації. Також проводяться заходи щодо підвищення професійної компетентності педагогів, які працюють в інклюзивних групах, класах, гуртках.

У закладах загальної середньої освіти області з метою профілактики емоційного вигорання, формування стресостійкості та індивідуального педагогічного підходу в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами працівниками психологічної служби системи освіти систематично проводяться профілактичні заходи – семінари, тренінги, круглі столи щодо формування навичок асертивного спілкування та ефективної взаємодії серед учасників освітнього процесу.

Навчання педагогів дає можливість підвищити рівень якості роботи з різними категоріями учасників освітнього процесу – дітьми з особливими освітніми потребами, з батьками такої категорії дітей, з іншими дітьми, які навчаються разом.

Відповідно до реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року в закладах освіти здійснюється робота щодо навчання здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу з питань коректної мови, гідного ставлення до всіх громадян, включаючи осіб старшого віку та осіб з інвалідною, осіб з інвалідною внаслідок війни, ветеранів війни, формування поваги до людей незалежно від віку і виховання солідарності. З цією метою в закладах освіти області в 2024/2025 навчальному році запроваджено проведення годин спілкування та позакласних заходів відповідної тематики, проведення яких буде продовжено у 2025/2026 навчальному році.

Також колективи закладів освіти області активно долучилися до участі в Національному тижні безбар'єрності. Упродовж 19-25 травня цього року за участі учасників освітнього процесу (учнів, батьків, педагогів) відбулись 698 тематичних заходів. Застосовуючи різні підходи і форми, кожен заклад прагнув сформулювати позитивне ставлення до безбар'єрності як суспільної норми.

Форми проведення – години безбар'єрності, вікторини, квести, інтерактивні заняття, флешмоби, усні журнали, лекції, тренінги, засідання за «круглим столом», уроки доброти і толерантності, складання проєктів,

виставки малюнків тощо. А також – показ презентацій, роликів та мультфільмів, що особливо зацікавило дітей дошкільного віку та учнів початкової школи. Завдяки таким формам, які легкі для сприйняття, діти ознайомилися із поняттям безбар'єрності, її цінностями та практичним значенням у повсякденні. Також вчилися користуватися мовою поваги, орієнтуватися в базовій термінології «Довідника безбар'єрності».

Учні базової та старшої школи стали учасниками інтерактивних заходів: тренінгів, квестів, дискусій, проєктів, флешмобів тощо.

У Ніжинському обласному педагогічному ліцеї Чернігівської обласної ради проведено форум на тему: «Різні, але рівні. Без бар'єрів — до знань і мрій!». Під час якого культуру безбар'єрності вирішили формувати, зокрема, через особисті історії та позитивні приклади з життя. Одним із таких став досвід Романа Авраменка, який з дитинства має порушення зору. Але це не завадило йому працювати екскурсоводом у Ніжинському краєзнавчому музеї імені Івана Спаського.

У Пенітенціарній академії України проведено чергову зустріч у кіноклубі, де відбувся перегляд документального фільму «Карла і Нордал». До заходу долучився юрист ГО «MART», член обласного комітету доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури Дмитро Науменко, який поділився своїм досвідом і знаннями стосовно безбар'єрності та інклюзії в освіті.

У межах Національного тижня безбар'єрності Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Чернігівській області проведено засідання молодіжної спільноти «Ровесник» для учнів-сиріт, учнів, позбавлених батьківського піклування, закладів профтехосвіти Чернігівщини, де наголошено на важливості створення доступного середовища та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян, формуванні безбар'єрного простору, доступних сервісів та інформації у закладах профтехосвіти, розвитку культури, поваги та гідності серед учасників освітнього процесу (<https://surl.li/acrtmr>).

Під час проведених заходів дорослі, педагоги та батьки, разом з дітьми навчалися постигати принципи безбар'єрності, бути уважними до кожного, розуміти інших людей. Безбар'єрність – це не лише про зручність та комфорт. Це про створення справедливого, рівноправного суспільства, у якому кожен має можливість розвиватись, навчатись, працювати та жити повноцінним життям.

Інформацію про організовані заходи висвітлено на сайті Управління освіти і науки облдержадміністрації, на сайтах та сторінках соціальних мереж закладів освіти області.

Більш детально з інформацією про проведені заходи можна ознайомитись за посиланням:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1wu8rU_upOWafCVRHJ3ykTSgb-WPXgAw_oZgCGq_oeF4/edit?usp=sharing .